

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ МЕМІВ

У статті розглянуто функціональну багатогранність інтернет-мемів у цифровому дискурсі. Проаналізовано основні функції: комунікативну, естетичну, інформаційну, фатичну, експресивну, розважальну, маніпулятивну, критичну, консолідуючу та культурну.

Ключові слова: інтернет-меми, цифровий дискурс, комунікація, культура.

The article examines the functional diversity of internet memes in digital discourse. The main functions are analyzed: communicative, aesthetic, informative, phatic, expressive, entertaining, manipulative, critical, consolidating, and cultural.

Key words: internet memes, digital discourse, communication, culture.

Інтернет-меми посідають важливе місце у сучасному цифровому дискурсі та виконують низку функцій, які відображають їхню багатогранність та соціальну значущість. Вони є ефективним засобом комунікації, що дозволяє передавати повідомлення у стислій, яскравій та емоційно насиченій формі. Зважаючи на популярність мемів серед користувачів соціальних мереж, важливо розглянути їхню функціональність та роль у процесі комунікації. Функціональність інтернет-мемів проявляється в їхній здатності виконувати різні ролі залежно від контексту, цілей комунікації та соціального середовища [Shifman, 2014; Dynel, 2016; Ross, 2020].

Сучасні дослідники визначають кілька основних функцій, які виконують інтернет-меми у цифровому середовищі. До таких функцій належать:

Комунікативна функція — передання певного повідомлення, ідеї або думки. Мемі слугують засобом спілкування між користувачами, дозволяючи їм обмінюватися інформацією у стислій та образній формі. За допомогою мемів можна швидко донести певну позицію або відреагувати на подію [1].

Естетична функція — створення візуального та емоційного враження. Мемі часто мають яскравий, креативний дизайн, поєднують текст та зображення, викликаючи емоційну реакцію у користувачів. Вони можуть бути візуально привабливими, що сприяє їх популярності та поширенню.

Інформаційна функція — передання важливої або актуальної інформації. Мем може інформувати про новини, події, факти чи явища, що становлять суспільний інтерес. Наприклад, під час пандемії COVID-19 з'явилося багато мемів, які інформували про правила безпеки або ситуацію в країні [4].

Фатична функція — підтримка контакту між комунікантами. Обмін меміми у соціальних мережах, месенджерах чи коментарях часто виконує роль підтримки соціального зв'язку, демонстрації уваги або емпатії. Мемі стають способом «бути на зв'язку» без необхідності у тривалому діалозі [2].

Експресивна функція — вираження емоцій, почуттів, ставлення. За допомогою мемів користувачі можуть висловити своє ставлення до певної ситуації або явища. Мем дозволяє передати емоційний стан, наприклад, розчарування, радість, іронію чи сарказм [3].

Розважальна функція — створення гумору, жартів, сатири. Основна маса мемів має саме розважальний характер, покликана викликати сміх або усмішку, розважити аудиторію. Це сприяє їх вірусному поширенню в мережі [5].

Маніпулятивна функція — вплив на свідомість користувача, формування поглядів або переконань. Мем може містити політичне, соціальне або ідеологічне навантаження, маніпулюючи

емоціями аудиторії. Така функція часто використовується у політичній боротьбі або під час виборчих кампаній [4].

Критична функція — вираження критики, іронії, протесту. Меми можуть бути способом висловити незгоду, саркастичне ставлення або протест проти певних явищ, подій або персон. Вони можуть містити сатиру на дії влади, політичні рішення чи соціальні проблеми [2; 5].

Консолідуюча функція — об'єднання користувачів навколо спільних ідей, переживань або тем. Меми сприяють формуванню цифрових спільнот, об'єднаних спільною культурою, досвідом або поглядами.

Культурна функція — відображення елементів масової культури, ідентичності, традицій. Мем стає елементом цифрової культури, зберігає сліди колективної пам'яті, відображає ментальні особливості певної групи [5; 1].

Як приклад критичної та сатиричної функції можна навести меми, що висміюють дії політиків, наприклад:

- «Коли Зеленський пообіцяв зниження тарифів, а в тебе і далі платіжка на 3 тисячі».
- «Кожен третій українець — корупціонер. Інші два — вже за кордоном».

Інформаційну функцію реалізують меми, які доносять до аудиторії важливі новини або соціальні явища. Наприклад:

- «Карантин вихідного дня: від понеділка до п'ятниці ти вдома, а у вихідні — теж вдома».
- «Увага! З 1 липня підвищення тарифів. Плачемо разом».

Експресивну функцію яскраво ілюструють меми, в яких користувачі передають свої емоції:

- «Понеділок зранку виглядає як кінець світу».
- «Коли вже п'ятниця, а в тебе ще вівторок — сумно, боляче, зрада».

У соціально-політичному дискурсі особливо популярними є меми на тему війни в Україні. Прикладами служать:

- Мем із фразою «Русській военний корабль, іді...».
- Мем із Патроном, песиком-сапером у бронезилеті.
- Мем «Київ – це вам не столиця древньої Русі, це столиця сучасної України».
- Мем «ЗСУ працює» на фоні вибухів.
- Мем із підписом «Кожна бабуся з пляшкою для коктейлю Молотова – герой сучасності».
- Мем «Поки ви там “освобождаєте”, наші трактори воюють краще за вашу армію».
- Мем «Ми тут по плану – тільки не кажіть, що це план втратити 100 танків за тиждень».

Культурну та консолідуючу функцію реалізують меми, які відображають українську ідентичність, наприклад:

- «Борщ – це не просто страва, це душа українця».
- «Коли заспівав гімн – і мурашки по шкірі».

Такі меми об'єднують українців навколо спільних символів, досвіду, ментальних образів.

Варто зазначити, що функції інтернет-мемів часто переплітаються, і один мем може реалізовувати кілька функцій одночасно. Залежно від контексту використання, аудиторії та наміру автора, функціональне навантаження мема може змінюватися. Наприклад, один і той самий мем у різних ситуаціях може бути як розважальним, так і критичним або маніпулятивним.

Таким чином, інтернет-меми виконують цілу низку функцій, серед яких провідними є комунікативна, розважальна, експресивна, критична та інформаційна. Вони є невід'ємною частиною цифрової культури, засобом вираження колективної свідомості та важливим елементом сучасної комунікації. Аналіз функцій мемів дозволяє краще зрозуміти їх вплив на суспільство та роль у формуванні сучасного інформаційного простору.

Список використаних джерел

---

1. Crystal D. Language and the Internet. Cambridge : Cambridge University Press, 2006. Pp. 18–45, 217–240.
2. Dynel M. “Participation-based humour in memes: A discourse-pragmatic view.” *Pragmatics & Cognition*. 2016. Vol. 23(1). Pp. 145–150, 154–158.
3. Pérez-Sobrino P., Littlemore J., Houghton D. The Role of Figurative Language in Internet Memes: Analysing Metaphor and Irony. Amsterdam : John Benjamins, 2021. Pp. 45–63.
4. Ross A. J. Internet Memes and Society: Social, Cultural, and Political Contexts. Lanham : Lexington Books, 2020. С. 65–82, 201–225.
5. Shifman L. Memes in Digital Culture. Cambridge, MA : MIT Press, 2014. Pp. 36–55, 101–118.